

02.04.2026

Lupa- ja valvontavirasto
PL 20
13035 LVV

Keski-Uudenmaan alueellisen vastuumuseon lausunto Suomen kansallisen vedyn siirtoverkon ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta

HEL 2026-003151 T 11 01 05

Lupa- ja valvontavirasto on pyytänyt Keski-Uudenmaan alueellisen vastuumuseon lausuntoa Gastrid Vetyverkot Oy:n Suomen kansallisen vetyverkon siirtoverkosta Etelä-Suomen osalta. Etelä-Suomen vedyn siirtoputkireitti on noin 443 km pitkä ja sijoittuu 19 kunnan alueelle. Keski-Uudenmaan alueellinen vastuumuseo tarkastelee hanketta perustehtävänsä mukaisesti rakennettujen kulttuuriympäristöjen, maiseman sekä arkeologian vaalimisen näkökulmasta Hyvinkään ja Mäntsälän alueilla.

Hanke on maantieteellisen laajuutensa vuoksi jaettu viiteen erilliseen YVA-menettelyyn, joista jokaisesta laaditaan oma arviointinsa. Etelä-Suomen osuus koostuu Loimaalta Porvooseen sekä Loimaalta Hankoon ja Inkooseen suuntautuvista haaroista. Putkireitti koostuu osin vaihtoehtoisista reittiosuuksista, joita tarkastellaan YVA-menettelyssä. YVA-ohjelmassa vaihtoehtoisia reittiosuuksia on yhteensä yhdeksän kappaletta. Lisäksi tarkastellaan tilannetta, että vedyn siirtoputkea ei toteuteta, (VE0).

Gasgrid Vetyverkot Oy suunnittelee Suomen kansallista vedyn siirtoverkkoa, joka on keskeinen infrastruktuurihanke vetytalouden edistämiseksi. Hankkeen tavoitteena on tukea Suomen hiilineutraaliustavoitetta vuoteen 2035 mennessä sekä mahdollistaa vedyn tuotanto, siirto ja jakelu kotimaiselle teollisuudelle ja vientiin. Hanke parantaa energiajärjestelmän joustavuutta ja huoltovarmuutta sekä luo uusia vientimahdollisuuksia. Suomen kansallinen vedyn siirtoverkko kuuluu osaksi Itämeren alueen kansainvälisiä vedynsiirron kehityshankkeita. Hankkeille on myönnetty EU:n PCI-status, mikä tarkoittaa, että hankkeessa pyritään rakentamaan entistä integroituneemmat ja kestävämmät energiamarkkinat EU:n sisällä ja tukea energia- ja ilmastotavoitteiden toteutumista.

02.04.2026

Siirtoverkko koostuu maahan sijoitettavista korkeapaineisista hiiliteräsputkista sekä venttiili- ja paineenvähennysasemista. Putket asennetaan vähintään metrin syvyyteen, ja niille lunastetaan noin 10 metrin levyinen käyttöoikeusalue. Rakentamisen jälkeen peltoalueet säilyvät viljelyskelpoisina, mutta metsäalueilla käyttöoikeusalue pidetään puutto- mana, eikä sillä voida harjoittaa metsätaloutta. Putken sijainti merkitään maastoon merkintäpylväillä. Merkintäpylväitä pyritään sijoittamaan pelto-ojien viereen tai tien pientareille, jotta ne eivät häiritse viljelyä, mutta pylväältä toiselle on oltava näköyhteys. Lisäksi metsäalueille voidaan rakentaa merkityt ja vahvistetut siirtoputken ylityspaikat metsätyökoneita varten.

Putkireitille rakennetaan lisäksi kaavin- ja mittausasemia sekä anodikenttiä korroosiosuojaukseen. Kauko-ohjattavat venttiiliasemat tehdään reitille noin 8–32 kilometrin määräväleihin. Venttiiliasemasta näkyvät maanpinnan yläpuolelle ulottuvat venttiilikarat, venttiilien toimilaitteet ja mahdolliset kaavin- eli pussuloukut sekä aluetta ympäröivä aita. Venttiiliasemien tilantarve on tyypillisesti noin 25 metriä x 30 metriä ja niille rakennetaan tieyhteys.'

Paineenvähennysasema on kokonaisuus, joka muodostuu kaikista kaasun paineensäätöön ja ylipaineen suojaukseen liittyvistä laitteistosta mukaan lukien tulo- ja lähtöputkistot sulkuventtiilein sekä kaikki rakenteet, joiden sisällä laitteisto sijaitsee. Paineenvähennysaseman alue rakennuksineen aidataan. Paineenvähennysasemien tilantarve vaihtelee, tarvittavista laitteista riippuen, ja voi olla noin 25 metriä x 60 metriä tai 40 x 30 metriä. Asemille tulee tieyhteys.

Siirtoputkisto tullaan liittämään katodiseen suojajärjestelmään. Putken korroosiosuojauksen perustana on polyeteenipinnoite, jota katodinen suojaus täydentää. Katodinen suojaus on sähköinen korroosionestomenetelmä, jossa ulkoisella virtalähteellä syötetään maahan kaivettujen anodien (anodikentät) kautta sähkövirtaa putkilinjaan. Katodista suojausta varten rakennetaan anodikenttiä arviolta 10 kilometrin välein. Tyypillisimmin anodikentät sijoitetaan kosteaan ja hienojakoiseen maaperään, yleensä peltoalueille noin 300–500 metrin etäisyydelle varsinaisesta putkesta.

Rakennettu kulttuuriympäristö ja maisema

Maisema- ja rakennettuun kulttuuriympäristöön kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa lähtötietona toimivat aiemmat selvitykset ja inventoinnit, karttatyöskentely sekä maisemaselvitys ja havainnekuvat. Maisemaselvitys toteutetaan pääosin kartta- ja aineistoanalyysinä maisemasiantuntijan toimesta. Aineistotyöskentelyn pohjalta esiin nousseille herkimmille alueille tehdään tarvittaessa maisema-analyysi sekä maas-

02.04.2026

tokäynti. Havainnekuvien tarve ja paikat päätetään maisemaselvityksen havaintojen perusteella.

Arviointi keskittyy 200 metrin etäisyydelle vedyn siirtoputken keskilinjan molemmin puolin. Tarkimmin arvioidaan vaikutuksia alueille, jotka sijaitsevat lähimpänä siirtoputkea. Arvioinnissa huomioidaan maiseman luonne ja ominaispiirteet. Valtakunnallisia ja maakunnallisia arvoja omaavia kohteita voidaan tarpeen mukaan huomioida myös laajemmilta alueilta, mikäli niihin epäillään kohdistuvan merkittäviä vaikutuksia tai ne ovat muun käyttönsä takia erityisen herkkiä maisemallisille muutoksille.

Arvioinnissa huomioidaan erityisesti seuraavat herkäät alueet ja kohteet: Valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet, sekä paikallisesti arvokkaat maisema-alueet. Mäntsälän alueella lähtötiedoissa tulee huomioida Mäntsälän yleiskaavaa varten laadittu kulttuuriympäristöselvitys (2020 Selvitystyö Ahola).

Vedyn siirtoputken reitillä tai sen vaikutusalueella sijaitsevat rakennetun kulttuuriympäristön arvoalueet ovat pääosin perinteisiä kyläalueita, joihin kuuluu arvokasta vanhaa rakennuskantaa ja viljelysmaisemaa. Vanhaa, arvokasta rakennusperinnettä edustavat myös historialliset tienjat. Uudempaa kulttuuriperintöä edustavat sotahistoriakohteet.

Hyvinkäällä vaikutusalueella on voimassa Palopuron-Ridasjärven osayleiskaava (2016). Vaikutusalueella ei ole asemakaavoja. Alueella sijaitsee maakunnallisesti arvokas kulttuuriympäristökohde Hyvinkään huoltola eli Ridasjärven päihdehuoltokeskus.

Virkistysreitit risteävät paikoin siirtoputkireitin kanssa. Virkistyskohteet sijaitsevat pääsääntöisesti yli 200 metrin päässä siirtoputkesta, ja putken lähituntumassa sijaitsee muutamia yksittäisiä kohteita. Näistä Hyvinkään alueelle ulottuu reittiosuudella Loimaa-Pohjois-Paippinen, Erkylän ja Ridasjärven kiintorastialueet.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Siirtoputken suunnittelua varten on määritetty pääosin noin 300 metrin levyinen selvitysalue, joka muodostuu noin 150 metrin vyöhykkeestä suunnitellun putken keskilinjan molemmin puolin. Varsinainen työalue on noin 40 leveä vyöhyke selvitysalueen keskellä. Tämän selvitysalueen sisällä putken täsmällistä sijaintia voidaan saada palautteen, YVA-menettelyssä saatujen tietojen sekä suunnittelun tarkentuessa mm. maaperäolosuhteiden perusteella muuttua.

Hyvinkään alueella on tehty arkeologinen inventointi esihistoriallisten kohteiden osalta vuonna 2001 (Bilund ja Seitsonen 2001). Arkeologi-

02.04.2026

nen inventointi ei ole ulottunut koko kuntaan ja siinä on päivitystarpeita. Historiallisen ajan arkeologisten kohteiden osalta inventoinnit ovat olleet pienialaisia hankeinventointeja. Näistä vuonna 2023 tehty Hausjärvi-Anttila voimajohtohankkeen arkeologinen inventointi (Laulumaa ja Seppä) on tehty lähellä Gasridin vetyverkon suunniteltua aluetta ja se ulottuu osin vetylinjan selvitysalueelle.

Lisätiedot

Tiina Mikkanen, tutkija, puhelin: 09 310 71552
tiina.mikkanen(a)hel.fi

Kulttuuriympäristöpäällikkö

Tiedoksi

Museovirasto

Helsingin kaupunki
Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
Kulttuuripalvelukokonaisuus
Kaupunginmuseo
Kulttuuriperintöyksikkö
Kulttuuriympäristöpäällikkö

Lausunto

5 (5)

02.04.2026

Sari Saresto
kulttuuriympäristöpäällikkö

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.